

TAMPEREEN JÄÄKIAKKORAITTI

Tamperetta kutsutaan usein suomalaisen jääkiekkoilun kehdoiksi. Matka kiekkokaupungiksi alkoi hyvin käytännönläheisistä syistä. Luistinradan ylläpito oli taloudellisesti raskasta ja tamperelainen tehtaapatruuna Yrjö Salminen laskeskeli jääkiekon vaativan jääpalloa pienemmän pelialueen, joka voitaisiin kohtuukustannuksin valaista myös iltakäyttöön. Hän oli Kanadan opintomatkoillaan tutustunut paikallisten suuressa suosiossa olleeseen jääkiekkoon ja uskoi lajin keräävän innokkaita ratamaksun maksajia myös Suomessa. Tapaninpäivänä vuonna 1926 Salminen toi mukanaan mailoja ja kiekkoja Pyrinön Pyhäjärven jäällä sijainneelle luisteluradalle sekä kehotti siellä olleita nuorukaisia kokeilemaan uutta lajia elämään jääneillä sanoillaan ”Pelakkaa pojat”.

Helmikuun 5. päivä 1928 pelattiin Pyhäjärven jäällä Tampereen Palloilijoiden ja Helsingin Palloseuran kesken Suomen ensimmäinen seurojen välinen jääkiekko-ottelu, joka päättyi vierasjoukkueen 1–3-voittoon. Samaiset seurat kohtasivat toisensa 26.2.1928 Töölön pallokentällä kautta aikain ensimmäisessä jääkiekon SM-kilpailujen ottelussa, jossa tamperelaiset hakivat revanssin numeroin 0–1. Ottelun ainokaisen maalin iskeneestä TaPa:n Olli Alkiosta tuli samalla ensimmäisen SM-tason maalin tekijä.

Jääkiekko kasvatti suosiotaan ja vakiinnutti asemansa sotien jälkeisinä vuosikymmeninä. SM-sarjan aikana tamperelaisseurat Ilves, Tappara/TBK ja KOOVEE voittivat yli puolet mestaruuksista. Kanadansuomalaisten jääkiekon suomenmestareille kiertopalkinnoksi lahjoittamaa Canada-maljaa pääsi ensimmäisenä nostamaan Ilves keväällä 1951. Kaikki mitalisijat menivät Manseen vuosina 1960, 1962 ja 1964. Vuonna 1975 perustetun SM-liigan aikana on ollut tasaisempaa, mutta eniten mestaruuksia on silti voitettu tamperelaisten toimesta.

Tammerkosken kaupungissa osataan arvostaa myös lajin historiaa. Euroopan ensimmäinen jääkiekkomuseo perustettiin Tampereelle vuonna 1979 Hakametsän jäähallin yhteyteen tallentamaan, säilyttämään ja esittelemään suomalaista kiekkohistoriaa sekä kunnioittamaan sen parissa ansioituneimpia henkilöitä. Vuodesta 2001 museo on toiminut Museokeskus Vapriikissa.

Sääolosuhteilla oli suuri vaikutus jääkenttien kuntoon ja siten mahdollisuuksiin pelata jääkiekkoa. Luonnonolojen armoilta alettiin päästä, kun Suomen ensimmäinen tekojäärata valmistui Koulukadulle marraskuussa 1956. Sinne saavuttiin harjoittelemaan jopa tuntien ajomatkojen päästä ja vaikka yötä myöten. Suomalainen jääkiekkoilu siirtyi ensimmäisen kerran kokonaan sisätiloihin Hakametsän jäähallin valmistuessa vuoden 1965 kotikisoja varten. Ympyrä sulkeutuu jääkiekon MM-kisojen palatessa Tampereen upouudelle Nokia Areenalle.

1. PYYNIKIN PORTAAT

Harjun etelärinnettä Pyynikin näkötornille nousevia portaita nimitetään myös Tahdon portaiksi. Betoniaskelmilla on käyty kuntoa kohottamassa seurarajat ylittäen jo vuosikymmeniä, mutta erityisen huomion kohteeksi ne nousivat valmentaja Rauno Korven harjoittaessa Tapparans mestaruuspelaajia siellä kesäisin 1980-luvulla. Huipulle askelmia kertyy 126.

2. PYHÄJÄRVEN LUONNONJÄÄT

Jääkiekkoa pelattiin Tampereella ensimmäisen kerran Joselinin niemen edustalla olleella jääradalla. Paikallinen nahkatehtailija Yrjö Salminen oli tuonut Kanadan matkoiltaan uuden lajin, jääkiekon, pelivälineet. Vuoden 1926 tapaninpäivänä kello 10 hän heitti ne jääradalle ja paikalla olleet Tampereen Pyrinön sekä Tampereen Palloilijoiden nuoret urheilijat pääsivät kokeilemaan. Samalla paikalla pelattiin 5.2.1928 Suomen ensimmäinen seurojen välinen jääkiekko-ottelu Tampereen Palloilijoiden (TaPa) ja Helsingin Palloseuran (HPS) välillä.

3. KOULUKADUN KENTTÄ

Suomen ensimmäisen tekojääradan avajaisia vietettiin Kaakinmaan kaupunginosassa Koulukadulla marraskuussa 1956. Samalla tontilla oli aiemmin ollut nk. Mariankadun kenttä, jota Ilves oli talvisin jäädyttänyt vuodesta 1934 lähtien. Korkeilla laidoilla varustettu kaukalo Koulukadulle saatiin joulukuussa 1945 nykyisen kentän paikalle. Tekojääradan ylläpito mahdollistui kustannustehokkaasti lähellä sijainneen Pyynikin panimon jäähdytyslaitteiden ylijäämäkapasiteetin avulla. Avajaisissa pelattiin tamperelaisten mestaruussarjajoukkueiden Ilveksen, TK-V:n ja Tapparans keskinäinen pikasarja. Jäähallin valmistumisen myötä pääsarjantason tamperelaisjoukkueet siirtyivät pelaamaan Hakametsään.

4. ETELÄPUISTON KENTTÄ

Tammikuussa 1941 kaupunki avasi Eteläpuistoon uuden jääkiekkoradan, joka tunnettiin myös Mummukopan nimellä. Tämä aiheutti Tampereella jääkiekkobuumia, vaikka elettiin sotavuosia ja pelivarusteita oli vaikea hankkia. Paikalla ei alun perin ollut katsomoita ja kenttää reunustivat matalat laidat, jotka aiheuttivat vaaratilanteita niin pelaajille kuin katsojillekin. Myöhemmin rakennetut puukatsomot jäivät pieniksi, joka sekin kuvastaa tamperelaisten suurta innostusta jääkiekkoon. Eteläpuistossa alkoivat myös Ilveksen naisjoukkueen harjoitukset talvella 1971.

Ilveksen A-junioreiden ottelu vuonna 1942 Eteläpuistossa.

kuva: Kristian Numminen

kuva: Veikko Lintinen

5. SUOMEN JÄÄKIEKKOMUSEO

Jääkiekkomuseon näyttelyssä on nähtävillä suomalaisen jääkiekkoilun tarina alkuaskeleista nykypäivään. Esillä ovat kaikki Leijonien MM-pokaalit ja Suomen tavoitelluin kiertopalkinto Canada-malja. Hockey Hall of Fame Finland-kunniagallerian seinille on ikuistettu Suomi-kiekon ansioituneimmat legendat. Kokemuksen kruunuksi pääsee kokeilemaan omat taitonsa maalivahti- ja laukaisusimulaattoreissa. Jääkiekkomuseo sijaitsee Museokeskus Vapriikissa.

6. NOKIA-AREENA

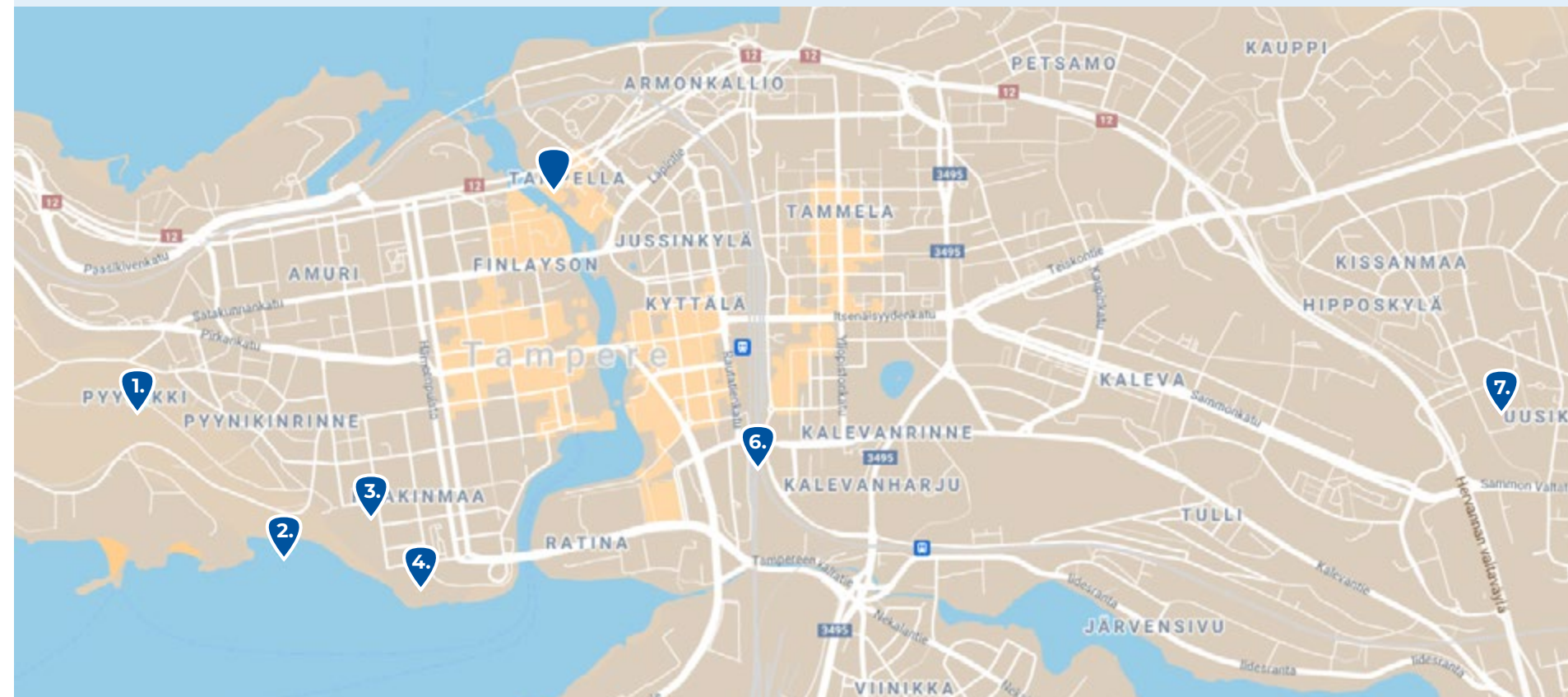
Tamperelainen kiekkoilu siirtyi uuteen aikakauteen, kun amerikkalaisarkkitehti Daniel Libeskindin suunnittelema Tampereen Kannen arena, sponsorinimeltään Nokia-areena, valmistui joulukuussa 2021. Se toimii kevään 2022 MM-kisojen päänäyttämönä. Ensikosketuksen uuden areenan jäähän pääsivät ottamaan tamperelaislegendat Lasse Oksanen, Risto Jalo, Jukka Tammi, Timo Susi, Janne Ojanen ja Timo Jutila. Liigajoukkueet Tappara ja Ilves pelasivat ensimmäisen ottelun 3.12.2021. Areenalla järjestetään kiekko-otteluiden lisäksi myös muita urheilu- ja viihdetapahtumia sekä huippuartistien konsertteja.

7. HAKAMETSÄN JÄÄHALLI

Suomen jääkiekon MM-kisojen 1965 järjestämisen ehtona oli jäähallin rakentaminen. Kun Helsingissä aikailtiin asian kanssa, tamperelaiset ottivat vetovastuun ja Suomen ensimmäinen jäähalli avattiin 29.1.1965 Hakametsään. Alueelle rakennettiin myös harjoitushallit vuosina 1974 ja 1995. Vuosikymmenten saatossa tästä arkkitehti Jaakko Tähtisen suunnittelema hallista muodostui suomalaisen kiekkoilun pyhättö. Siellä on voitettu 11 jääkiekon suomenmestaruutta ja järjestetty miesten MM-kisat 1982, 1991, 1997 ja 2003 sekä naisten MM-turnaus vuonna 1992. Viimeinen pääsarjatason ottelu pelattiin Tapparan ja HPK:n välillä 27.11.2021. Hakametsän halli säilytetään osana ympärille rakennettavaa urheilukampusta.

1. PYYNIKIN PORTAAT
2. PYHÄJÄRVEN LUONNONJÄÄT
3. KOULUKADUN KENTTÄ
4. ETELÄPUISTON KENTTÄ

5. SUOMEN JÄÄKIEKKOMUSEO
6. NOKIA-AREENA
7. HAKAMETSÄN JÄÄHALLI

Teksti ja kuvat: Mika Vehmas/Suomen Jääkiekkomuseo
Raitin alkuperäisidea ja tekstiluonnos: Tittamari Paavola & Maire Ylä-Tuuho